

บทที่ 3

ประวัติความเป็นมาและลักษณะทั่วไปของธุรกิจโรงเรียนฝึกรอบรม ผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

3.1 ความเป็นมาของธุรกิจรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน

3.1.1 ความเป็นมาของธุรกิจบริการรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในต่างประเทศ

การศึกษา ก่อนวัยเรียนได้เริ่มขึ้นครั้งแรกในประเทศเยอรมัน¹ โดยเฟรดเดอริค เพรอบเบล ได้เริ่มก่อตั้งโรงเรียนอนุบาล(Kindergarten)แห่งแรกในโลกที่เมือง Blankenburg ในปี ค.ศ.1752 จนได้รับสมญานามว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาลศึกษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของแนวทางการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศอื่นๆในเวลาต่อมา หลังจากนั้น ศิษย์ของเพรอบเบล ชื่อ บารอนเนส เบอธ่า(Baroness Bertha) ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครู หรือพี่เลี้ยงเด็ก ขึ้นเป็นแห่งแรกที่เมืองเดรสเดน เพื่อจะได้มาช่วยทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดูเด็กเล็ก และมีผู้คิดจัดตั้งสถานบริการในลักษณะเดียวกันนี้ในประเทศอื่นๆอีกเช่นใน อิตาลี อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา และได้ขยายความนิยมออกไปยังประเทศญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย และอิสราเอลในเวลาต่อมา

ในทวีปยุโรป ธุรกิจนี้ก็เพิ่งจะเริ่มมีวิวัฒนาการอย่างจริงจังในศตวรรษที่ 20 เนื่องจากในช่วงแรกบริการที่จัดขึ้นนั้นเพื่อดูแลเด็กยากจนเท่านั้นซึ่งมีทั้งรัฐและเอกชนเป็นผู้ให้บริการในลักษณะเพื่อการกุศล แต่ก็มีบางส่วนที่เอกชนเป็นผู้จัดบริการให้แก่ชนชั้นกลางโดยผู้มาใช้บริการต้องเสียค่าใช้จ่าย สำหรับประเทศอังกฤษหลัง " การปฏิวัติอุตสาหกรรม " ส่งผลให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปทำให้มีเด็กจำนวนมากถูกทิ้งไว้โดยลำพัง เนื่องจากพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ด้วยเหตุนี้จึงมีผู้คิดจัดตั้งสถานบริการรับเลี้ยงเด็กเพื่อรับภาระการเลี้ยงดูเด็กแทนพ่อแม่โดยสถานรับเลี้ยงเด็กดังกล่าวจะใช้คำว่า "Nursery Education" นอกจากนั้นก็ยังมีสถานรับเลี้ยงเด็กแบบอื่น เช่น "Daycare Center" , "Preschool" หรือ "Play Group" ฯลฯ

ในขณะเดียวกันในประเทศสหรัฐอเมริกามีการเคลื่อนไหวของเอกชนที่มีชื่อว่า Free Kindergarten Union โดยมีวัตถุประสงค์ของกลุ่มเพื่อดำเนินการตามความต้องการของกลุ่มพ่อแม่ที่ต้องการให้สถานรับเลี้ยงดูเด็กเล็กอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐ และในเวลาต่อมาธุรกิจรับ

¹โอโดนัทย์ อมตวรกุล. การศึกษาโอกาสทางการตลาดของธุรกิจบริการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน(เฉพาะสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน)ในเขตกรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2528. หน้า 11.

เลี้ยงเด็กก็ได้ขยายตัวจากเดิมที่ให้บริการแต่กับคนยากจนเปลี่ยนมาให้บริการกับคนฐานะปานกลางและฐานะดี เนื่องจากสภาพสังคมเปลี่ยนไปพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ประกอบกับลักษณะครอบครัวเริ่มเปลี่ยนจากครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวทำให้ไม่มีญาติพี่น้องช่วยดูแลบุตร จึงเกิดเป็นความจำเป็นที่จะต้องหาคนมารับภาระการดูแลบุตรแทน ส่งผลให้ธุรกิจรับเลี้ยงเด็กในอเมริกาและทวีปยุโรปเริ่มก่อตัวอย่างจริงจังตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และยังคงขยายเข้ามายังเอเชียในเวลาต่อมา

3.1.2 ความเป็นมาของธุรกิจบริการรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทย

ในอดีตธุรกิจบริการรับเลี้ยงเด็กไม่ค่อยได้รับความนิยมเพราะผู้หญิงในสมัยก่อนส่วนใหญ่จะทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลบุตรด้วยตนเอง ต่อมาค่านิยมในเรื่องนี้เปลี่ยนไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ผู้หญิงในปัจจุบันมีการศึกษาสูงขึ้นบทบาทในการเป็นแม่บ้านเลี้ยงดูบุตรจึงถูกแทนที่ด้วยบทบาทการเป็นผู้หญิงทำงานที่ต้องออกไปทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัวเช่นเดียวกับผู้ชาย ทำให้ผู้หญิงในปัจจุบันไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเองเหมือนเดิมจึงเกิดความต้องการผู้ที่จะมารับภาระการดูแลบุตร ธุรกิจรับเลี้ยงเด็กจึงเกิดขึ้น

ธุรกิจสถานบริการอบรมเลี้ยงดูเด็กเอกชน เริ่มขึ้นครั้งแรกในปี พ.ศ.2497 ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 2 ออกตามความในประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ.2515

รูปแบบของธุรกิจการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียนในประเทศไทยในอดีตที่ดำเนินการโดยเอกชน จำแนกได้ 3 รูปแบบดังต่อไปนี้

(1) โรงเรียนอนุบาลศึกษา โดยผู้ประกอบการจะต้องขออนุมัติจัดตั้งจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

(2) สถานบริการรับเลี้ยงเด็ก โดยผู้ประกอบการจะต้องขออนุมัติจัดตั้งจากกรมประชาสงเคราะห์

(2.1) ส่วนที่เป็นสถานสงเคราะห์เด็ก ขึ้นตรงกับกรมประชาสงเคราะห์

(2.2) ศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน ของสำนักงานอนามัยกรุงเทพมหานคร

(2.3) สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนของสภาสตรีแห่งชาติ

รูปแบบผสม คือธุรกิจที่จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลศึกษาและบริการรับเลี้ยงเด็กในแห่งเดียวกัน ผู้ประกอบการจะต้องขออนุมัติจัดตั้งจากกรมประชาสงเคราะห์ในส่วนของสถานรับเลี้ยงเด็กและขออนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในส่วนของโรงเรียนอนุบาล

3.2 ความเป็นมาของโรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน

โรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนเป็นโรงเรียนเอกชนตามมาตรา 15(2) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 กล่าวคือเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการและจัดเป็นรูปแบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน

รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน สายอาชีพ หลักสูตรระยะสั้นในภาคเอกชน (กศนอ.) มากขึ้นตามลำดับ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำระบบการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นและจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดต่างๆ โดยภาครัฐเล็งเห็นถึงประโยชน์ของการศึกษานอกระบบโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. เป็นการประหยัดเวลาในการเรียน เพราะผู้เรียนไม่ต้องเข้าเรียนตามหลักสูตรระยะยาว ซึ่งกำหนดรายวิชาไว้รวมๆที่กำหนดรายวิชาไว้รวมๆ ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง แต่ถ้าเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียน

2. ประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะระยะเวลาในการเรียนน้อย ก็ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการกินอยู่ ค่าเล่าเรียน ค่าเดินทาง ค่าวัสดุอุปกรณ์

3. ให้โอกาสผู้เรียนได้อย่างกว้างขวาง เพราะหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนสามารถยืดหยุ่นได้มาก จัดเวลาเรียนให้ตรงกับเวลาที่ผู้เรียนสามารถมาเรียนได้ และเมื่อมาเรียนแล้วผู้เรียนเกิดมีความจำเป็นด้วยสาเหตุใดๆก็ดี ก็สามารถหยุดเรียนไประยะหนึ่งได้ และก็กลับมาเรียนใหม่ได้

4. ตรงตามความประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในหลักสูตรที่ตนเองสนใจ ผู้ที่มาเรียนประสงค์จะนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ทางใด ก็สามารถเลือกเรียนได้ทันที ไม่เหมือนหลักสูตรการศึกษาในระบบโรงเรียนที่มักจะต้องกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องรู้อะไรมาก่อน หรือจะต้องมีการศึกษาระดับใดมาก่อน จึงจะเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนั้นๆได้

5. สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ทันที เนื่องจากปรัชญาของการศึกษานอกระบบโรงเรียนคือการเรียนเพื่อไปประกอบอาชีพ ซึ่งถือว่าเรียนจบแล้วก็ใช้ประโยชน์ได้ทันที ไม่ต้องรอผลในอนาคต ซึ่งเป็นการสร้างงานและยกระดับรายได้ให้กับประชาชน

โรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนเป็นหนึ่งในหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายอาชีพ หลักสูตรระยะสั้นของภาคเอกชน สาขาสุขภาพและการแพทย์ ตั้งขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่าครอบครัวเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม สมาชิกที่สำคัญที่สุดของครอบครัวที่จะสืบทอดชาติ

ตระกูลของครอบครัวก็คือ กุลบุตร กุลธิดา หรือเด็กอันเป็นผลผลิตของครอบครัว เนื่องจากสภาวะสังคมปัจจุบันนี้ พ่อแม่ของเด็กส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ภาระการเลี้ยงดูบุตรจึงตกแก่ปู่ย่าตายาย ญาติพี่น้อง พี่เลี้ยงเด็ก สถานรับเลี้ยงเด็ก แต่เนื่องจากครอบครัวในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยวทำให้ยากต่อการพึ่งพาระบบเครือญาติ ซึ่งก็พบว่าทางเลือกต่อมาที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือการจ้างพี่เลี้ยงเด็กจากศูนย์มาเลี้ยงลูกที่บ้านของตน ความต้องการพี่เลี้ยงเด็กจึงมีมากขึ้น ซึ่งแน่นอนที่สุดพ่อแม่ทุกคนย่อมต้องการพี่เลี้ยงเด็กที่มีคุณภาพมีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการเลี้ยงเด็ก เป็นที่ไว้วางใจได้² จึงเกิดเป็นแนวคิดในการที่จะสร้างผู้ดูแลเด็กที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถในการดูแลเด็กทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ในการอนุมัติให้จัดตั้งเป็นโรงเรียน กองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้พิจารณาดังต่อไปนี้

1. อาคารสถานที่ ต้องมีความเป็นเอกเทศ ปลอดภัย มีห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติการ อย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร

2. เครื่องมืออุปกรณ์ ต้องมีความพร้อม มีคุณภาพ และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. บุคลากร ประกอบด้วยผู้ช่วยรับใบอนุญาต ผู้จัดการ ครูใหญ่ ครูผู้สอน ที่มีความรู้ตามที่กำหนด

4. หลักสูตร โดยกองส่งเสริมการศึกษานอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการมีความประสงค์จะควบคุมคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียน จึงได้จัดทำหลักสูตรการดูแลเด็กขึ้นเมื่อปี 2534 (ปรากฏในภาคผนวก) โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการ กองประกอบโรคศิลปะ สภาการพยาบาล มาจัดทำหลักสูตรร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เพื่อกำหนดเนื้อหาขั้นพื้นฐานโดยต้องไม่ขัดกับพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะและวิชาชีพการพยาบาลหรือการผดุงครรภ์ โดยหลักสูตรจะเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลเด็ก เห็นความสำคัญในการดูแลเด็กและเข้าใจธรรมชาติในการดูแลเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับอาหารและการปรุงอาหารสำหรับเด็ก สามารถนำความรู้และทักษะไป

²เสาวนีย์ พันธ์สรณ์. การศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียนสอนผู้ดูแลเด็กเล็กและผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานคร. กองส่งเสริมงานนอกระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 1.

ประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามหากผู้ขอจัดตั้งโรงเรียนมีความประสงค์จะไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวง สามารถดำเนินการเขียนหลักสูตรขึ้นเองได้ ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้พิจารณาหลักสูตรนั้นๆก่อนทำการอนุญาตให้นำไปสอนในโรงเรียน

แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถจะกระจายหน่วยการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายอาชีพได้อย่างทั่วถึง รัฐจึงส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการร่วมกับภาครัฐ โดยภาคเอกชนเปิดเป็นโรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียน เพื่อผลิตผู้ดูแลเด็กก่อนวัยเรียนสนองความต้องการของตลาดในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยมีแนวคิดที่จะยกระดับคุณภาพของผู้ดูแลเด็กให้สูงขึ้นกว่าในอดีต ปัจจุบันในเขตกรุงเทพมหานคร มีเอกชนยื่นจดทะเบียนจัดตั้งโรงเรียนประเภทนี้ไว้กับกรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบ จำนวน 31 โรงเรียน

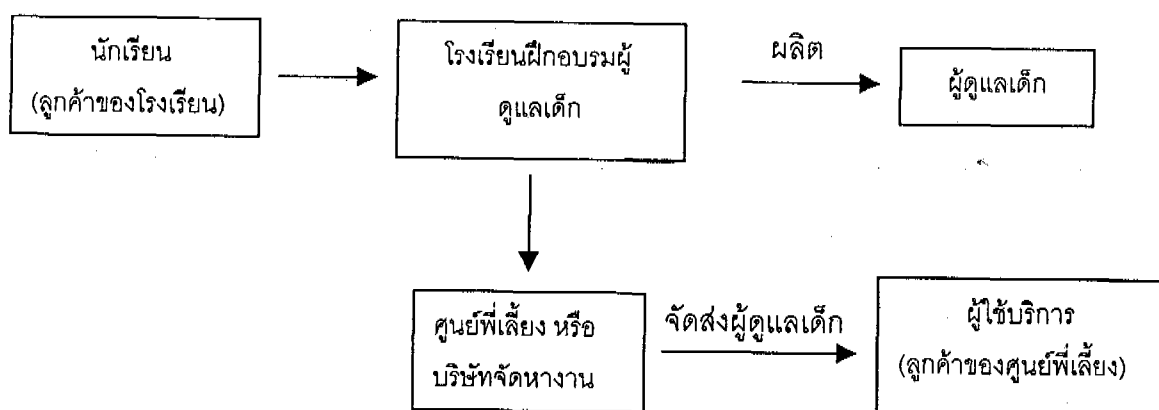
3.3 ลักษณะทั่วไปและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจนี้เป็นธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับบริการ 2 ลักษณะคือ (1) บริการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ดูแลเด็กในรูปของโรงเรียน และ (2) บริการจัดส่งผู้ดูแลเด็ก ในรูปของศูนย์ที่เลี้ยงหรือบริษัทจัดหางาน ดังภาพที่ 3.1

โดยสภาพของธุรกิจโรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กยังไม่สามารถทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโรงเรียนตามมาตรา 15(2) ได้ เนื่องจากโรงเรียนประเภทนี้ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในสังคม เด็กที่เรียนกับโรงเรียนประเภทนี้ยังไม่สามารถถือใบประกาศนียบัตรที่ได้รับจากโรงเรียนออกไปหางานทำเองได้ หากแต่ต้องให้ผู้ประกอบการโรงเรียน หรือศูนย์ที่เลี้ยง หรือบริษัทจัดหางานที่จดทะเบียนจัดตั้งไว้ เป็นผู้หางานให้ เนื่องจากธุรกิจนี้ยังใหม่ ผู้ใช้บริการจะเลือกใช้บริการโดยอาศัยความไว้วางใจที่มีต่อตัวผู้ประกอบการ และการบอกต่อกันมาถึงคุณภาพของบริการ ประกอบกับผู้บริโภคไม่มีความรู้เกี่ยวกับตลาดดีพอ จึงเป็นการยากที่ผู้ให้บริการ(ผู้เรียน) กับผู้ใช้บริการจะมาตกลงว่าจ้างกันเองโดยตรง

ดังนั้นถ้ามองภาพรวมว่าผลผลิตสุดท้ายของธุรกิจนี้คือ ผู้ดูแลเด็ก ธุรกิจโรงเรียนนี้ก็จะ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของขั้นตอนการผลิตเท่านั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ธุรกิจนี้เป็นพัฒนาการอีกขั้นหนึ่งของธุรกิจผู้ดูแลเด็ก เพราะจากในอดีตถ้าพูดถึงผู้ดูแลเด็ก หรือพี่เลี้ยงเด็ก หลายคนคงเคยรู้จักว่าธุรกิจนี้มีมานานแล้ว แต่ในอดีตมิได้มีรูปแบบและหลักสูตรที่แน่นอนเหมือนในปัจจุบัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ภาพรวมของธุรกิจ

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างของพี่เลี้ยงเด็กในอดีตกับพี่เลี้ยงเด็กที่จบจากโรงเรียนฝึก
อบรมผู้ดูแลเด็ก

รายการ	พี่เลี้ยงเด็กจากศูนย์ในอดีต	พี่เลี้ยงเด็กที่จบจากโรงเรียนฝึก อบรมผู้ดูแลเด็ก
ระดับการศึกษาของพี่เลี้ยง	ป.4 - ภาคบังคับ	ขั้นต่ำ ม.3 - ปริญญาตรี
การฝึกอบรม	ไม่มีระเบียบแบบแผน	อบรมในรูปแบบของโรงเรียน มี ระเบียบแบบแผน มีหลักสูตรที่ แน่นอน
ระยะเวลาการอบรม	1-2 อาทิตย์ หรืออาจไม่มีการ อบรมใดๆเลย ถ้ามีลูกค้า ต้องการก็จะจัดส่งเด็กไป	3 เดือน แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 1.5 เดือน และภาคปฏิบัติ 1.5 เดือน
บุคลากรผู้สอน	เจ้าของศูนย์	เป็นผู้มีความรู้เฉพาะทางตาม วิชาในหลักสูตร
การควบคุมดูแลจากภาครัฐ	ไม่มี	กรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบ เป็นผู้ควบคุมดูแลด้านการจัดตั้ง โรงเรียน และหลักสูตรที่ใช้สอน
การติดตามและประเมินผล ของศูนย์	ไม่มี	ศูนย์ซึ่งทางโรงเรียนได้จัด ทะเบียนจัดตั้งเพื่อจัดหางานให้ เด็กที่จบแล้วจะเป็นผู้ควบคุมดูแล และติดตามประเมินผลการ ทำงานของเด็ก รวมทั้งช่วยแก้ ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำงาน
หน้าที่รับผิดชอบของพี่เลี้ยง	เลี้ยงเด็ก และทำงานบ้าน ด้วย	เลี้ยงเด็กและงานเฉพาะที่เกี่ยวข้อง กับการเลี้ยงเด็ก เช่น ทำ ความสะอาดห้องนอนเด็ก ทำ อาหารเด็ก ซักผ้าเด็ก ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์พบว่าธุรกิจที่มีความเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจโรงเรียนฝึกรบผู้ดูแลเด็กที่ผู้ประกอบกรทำควบคู่กันไม่มีสองประเภท ได้แก่การจัดตั้งเป็นบริษัทจัดหางานหรือศูนย์พี่เลี้ยงหรือศูนย์พยาบาล และ สถานรับเลี้ยงเด็ก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ธุรกิจที่ผู้ประกอบการทำควบคู่ไปกับโรงเรียนฝึกรบผู้ดูแลเด็ก

ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทจัดหางานหรือศูนย์พี่เลี้ยง	7	70
สถานรับเลี้ยงเด็ก	3	30

ที่มา : สัมภาษณ์, กันยายน 2544

3.3.1 บริษัทจัดหางาน หรือ ที่รู้จักกันในนามศูนย์พี่เลี้ยง หรือ ศูนย์พยาบาล

บริษัทจัดหางานทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวกลางเพื่อประสานประโยชน์ทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้ดูแลเด็กกับลูกค้าผู้ใช้บริการ โดยมีรายได้จากส่วนต่างระหว่างค่าบริการที่เก็บจากลูกค้ากับเงินเดือนที่จ่ายให้พี่เลี้ยงเด็ก

ก. ประโยชน์ที่ผู้ดูแลเด็กจะได้รับจากการเป็นสมาชิกศูนย์

เนื่องจาก โรงเรียนประเภทนี้ยังใหม่ มีคนรู้จักจำกัดอยู่ในวงแคบๆ จึงเป็นการยากที่เด็กที่เรียนจบแล้วจะใช้ใบประกาศนียบัตรที่ได้รับไปเดินทางเอง จึงเป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการจัดตั้งเป็นบริษัทจัดหางานควบคู่ไปกับธุรกิจโรงเรียน เพื่อบริการจัดหางานให้ เกิดเป็นความสัมพันธ์กันสามฝ่ายระหว่างนักเรียน ศูนย์หรือบริษัทจัดหางาน และลูกค้าดังภาพที่ 3.1

ในทางปฏิบัติแม้ว่าจำนวนเงินที่บริษัทจัดหางานเรียกเก็บจะค่อนข้างสูง แต่เด็กที่เรียนจบแล้วก็สมัครใจที่จะสมัครเป็นสมาชิกของบริษัท หรือศูนย์ดังกล่าว เนื่องจากผู้ใช้บริการจะเลือกใช้บริการจากศูนย์ใดก็ได้โดยอาศัยความเชื่อมั่นและไว้ใจที่มีต่อผู้ประกอบการศูนย์นั้นๆ ฉะนั้นเด็กที่เรียนจบจึงไม่สามารถนำใบประกาศนียบัตรที่ได้รับออกไปหางานทำด้วยตนเองได้ จึงต้องให้ศูนย์เป็นผู้หางานให้ แต่อย่างไรก็ตามบริษัทก็มีได้มีเงื่อนไขผูกมัดว่าเด็กจะต้องเป็นสมาชิกและจ่ายค่าบริการศูนย์ตลอดไป ซึ่งขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ตกลงกันได้ แต่ถ้าเด็กเลือกที่จะตัดขาดจากศูนย์ ปัญหาก็คือ หากนายจ้างเดิมเลิกจ้าง เด็กจะไปหางานใหม่ได้ยากกว่าการให้ศูนย์หาให้

ข. ประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับจากการจ้างบริการผ่านศูนย์

1. ลูกค้าตรวจสอบที่มาที่ไปของผู้ดูแลเด็กได้ โดยศูนย์เป็นเสมือนผู้รับประกันเบื้องต้น
2. ศูนย์จะเป็นผู้ติดตามประเมินผล และแก้ปัญหาที่เกิดจากการทำงาน
3. จัดการเปลี่ยนตัวผู้ดูแลเด็กหากลูกค้าไม่พอใจ
4. จัดหาผู้ดูแลเด็กไปทำงานแทนในช่วงที่ผู้ดูแลเด็กที่จ้างไปขอลากลับบ้านนานๆ

ส่วนการคิดค่าบริการของศูนย์หรือบริษัทจัดหางานนั้นมีอัตราและรูปแบบต่างๆกันไป เช่น หักค่าหัวคิวเป็นเปอร์เซ็นต์จากรายได้ที่เด็กได้รับ บางแห่งก็คิดเป็นจำนวนเช่น เดือนละ 2,000 บาท เช่น คิดค่าบริการจากลูกค้า 7,000 บาท โดยผู้ดูแลเด็กจะได้รับเงินเดือน 6 เดือนแรก เดือนละ 5,000 บาท (ผู้ดูแลเด็กวุฒิ ม.3)

- (1) ลูกค้าจ่ายให้ผู้ดูแลเด็ก 5,000 บาท และจ่ายไปที่ศูนย์ 2,000 บาท
 - (2) ลูกค้าจ่ายให้ผู้ดูแลเด็ก 7,000 บาท และผู้ดูแลเด็กจ่ายให้ศูนย์ 2,000 บาท
 - (3) ลูกค้าจ่ายไปที่ศูนย์ 7,000 บาท และศูนย์จ่ายให้ผู้ดูแลเด็ก 5,000 บาท
- ในเดือนที่ 7 เงินเดือนเด็กจะขึ้นเป็น 5,500 บาท ซึ่งอาจขึ้นโดย

- (1) ศูนย์ลดรายได้ของศูนย์ เหลือ 1,500 บาท จ่ายให้ผู้ดูแลเด็ก 5,500 บาท
- (2) ศูนย์เป็นผู้เจรจากับลูกค้าให้พิจารณาว่าถ้ามีผลงานเป็นที่พอใจขอให้ขึ้นเงินเดือนให้ 500 บาท โดยศูนย์ยังคงมีรายได้ 2,000 บาท/ คน/ เดือน เหมือนเดิม

สำหรับบริษัทรูปแบบนี้ผู้ประกอบการจะต้องยื่นจดทะเบียนกับกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมในลักษณะเป็นบริษัทจัดหางาน หากโรงเรียนใดทำการคิดค่าบริการจัดหางานโดยไม่มี การจดทะเบียนในลักษณะดังกล่าวถือว่าผิดกฎหมาย

3.3.2 สถานรับเลี้ยงเด็ก

เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็ก โดยผู้ประกอบการสามารถใช้สถานรับเลี้ยงเด็กที่จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นนี้เป็นสถานที่ฝึกงานให้กับนักเรียนได้อีกด้วย ซึ่งลักษณะของบริการเป็นการรับเลี้ยงเด็กแบบเข้าไป - เย็นกลับ (06.00-18.00 น.) โดยคิดค่าบริการคนละ 3,500-4,000 บาท และพบว่าลูกค้าส่วนใหญ่ที่นำเด็กมาฝากเลี้ยงจะเป็นผู้ที่ทำงานอยู่ใกล้กับโรงเรียนฝึกอบรมผู้ดูแลเด็ก ซึ่งพ่อแม่ก็จะสามารถมาหาลูกในเวลาพักกลางวันได้

3.4 การหาและคัดเลือกนักเรียน

การหานักเรียนออกไปแนะแนวตามโรงเรียนในต่างจังหวัด โดยต้องไปประชาสัมพันธ์ให้ อาจารย์ และพ่อแม่ของเด็กในพื้นที่นั้น รู้จักโรงเรียน ว่ามีการเรียนการสอนอย่างไร จบแล้วไปทำ อาชีพอะไร เมื่ออาจารย์ และ พ่อแม่เด็ก เข้าใจและเชื่อใจ เขาก็จะอนุญาตให้ลูก หรือ ลูกศิษย์ เข้า กรุงเทพมหานครเรียนกับทางโรงเรียน โดยผู้ออกไปแนะแนวจะต้องสัญญาว่าจะให้การดูแลลูกหลาน เขาเป็นอย่างดี

ปัญหา คือมีโรงเรียนหรือศูนย์บางแห่งไปทำชื่อเสียงไว้ ด้วยการไปหลอกลวงชาวบ้านไว้ทำให้ พ่อแม่เด็กกลัวและไม่เชื่อถือ ฉะนั้นการออกไปแนะแนวของโรงเรียนจะต้องใช้เวลาและใช้ความ พยายามสูงมากในการที่จะทำให้เข้าใจว่าโรงเรียนของตนแตกต่างจากกลุ่มที่มา หลอกลวง

หลังจากโรงเรียนสามารถสร้างความเชื่อถือให้กับคนในจังหวัดหรือในพื้นที่นั้นๆแล้ว เมื่อเด็ก จากพื้นที่นั้นเข้ามาเรียนกับทางโรงเรียนแล้วพบว่าไม่มีการหลอกลวงใดๆ เด็กจบแล้วมีงานทำ มี รายได้ดี เด็กพวกนี้ก็จะไปบอกเพื่อนๆต่อ และเพื่อนก็บอกเพื่อนต่อกันเป็นทอดๆไป ส่วนการ ประชาสัมพันธ์อื่นๆก็มีบ้างเล็กน้อยๆ เช่น การแจกแผ่นพับ นามบัตร และการลงโฆษณาทาง หนังสือพิมพ์ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีวิธีการประชาสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไปดังตารางที่ 3.3

การคัดเลือกนักเรียน เนื่องจากนักเรียนที่จะมาเรียนกับโรงเรียนเมื่อจบแล้ว อาชีพที่ต้อง ทำก็คือ ดูแลเด็ก เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการจะต้องแนะแนวให้ผู้เรียนเข้าใจถึงลักษณะงานที่ต้อง ทำ โดยผู้ประกอบการจะทำการสัมภาษณ์ พูดคุย ให้แน่ใจว่าผู้เรียนสนใจในอาชีพเลี้ยงเด็กจริงๆ เพื่อให้มั่นใจว่าเรียนจบแล้วจะสามารถออกไปประกอบอาชีพผู้ดูแลเด็กได้

นอกจากต้องคัดเลือกผู้ที่มีใจรักในอาชีพแล้ว ลักษณะภายนอกของผู้เรียนก็มีความสำคัญ ลักษณะดังกล่าวนี้ได้แก่ รูปร่างหน้าตา ผิวพรรณ กริยามารยาทเรียบร้อย กล่าวคือ ผู้เรียนควรมีรูปร่างสมส่วน ไม่อ้วนมาก หรือ ผอมมากจนไม่มีเรียวแรงจนอึดไม่ไหว หน้าตาผิวพรรณ ต้องสะอาด ไม่มีโรคผิวหนัง หรือโรคติดต่อใดๆ เพราะจากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการพบว่า ลูก ค้าส่วนใหญ่ต้องการผู้ดูแลเด็กที่มีผิวขาว บุคลิก หน้าตาดี เพราะลูกค้าจะต้องการให้คนที่จะมา ดูแลลูกของตนดูดี นอกจากนั้น ผู้เรียนต้องมีกริยามารยาทเรียบร้อย ไม่พูดจาหยาบคาย เอะอะ เสียงดัง ซึ่งในส่วนนี้เป็นหน้าที่โดยตรงของโรงเรียนที่จะต้องให้การอบรมกริยามารยาทผู้เรียน

ตารางที่ 3.3 วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อหานักเรียน

วิธีการประชาสัมพันธ์	จำนวนโรง	ร้อยละ
1. เนาะแนว	10	100
2. แจกแผ่นพับ	8	80
3. ลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์	2	20
4. การบอกต่อกัน	10	100

ที่มา : สัมภาษณ์, กันยายน 2544

3.5 ค่าเรียนและการกู้ยืมทุนการศึกษา

3.5.1 การคิดอัตราค่าเรียน

ผู้ประกอบการจะทำการคำนวณราคาค่าเรียนโดยพิจารณาจากต้นทุน และเสนอให้กรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ ซึ่งกรมฯจะพิจารณาจาก จำนวนชั่วโมงเรียน / ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย / ความทันสมัยของอุปกรณ์การสอน ซึ่งอาจได้ไม่เท่ากับอัตราที่ขอมมา

3.5.2 การกู้ยืมทุนการศึกษา

แยกพิจารณาเป็น 2 กรณี

1. การกู้ยืมจากกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
2. การกู้ยืมทุนของโรงเรียน

1. การกู้ยืมจากกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

เพื่อให้เด็กกลุ่มนี้มีโอกาสทางการศึกษา ทางกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม จึงเข้ามามีส่วนช่วยเหลือด้วยการให้สิทธิในการขอกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการศึกษาทั้งในส่วนของค่าเรียน ตลอดจนค่าครองชีพ และค่าใช้จ่ายในระหว่างเรียน ดัง ตารางที่ 3.4 โดยมีเงื่อนไข และระยะเวลาการผ่อนชำระ ปรากฏในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.4 กำหนดวงเงินให้กู้ยืมและระยะเวลาการชำระเงินกู้ยืมกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

ระยะเวลาเรียน (ต่อหลักสูตร)	ค่าฝึกอบรม ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่าย ที่เกี่ยวข้องไม่ เกิน	ค่าครองชีพต่อเดือนไม่เกิน		รวมค่า ใช้จ่าย	ระยะเวลา การชำระ เงินกู้ไม่เกิน (เดือน)
		ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว		
1) ต่ำกว่า3 เดือน	7,000	1,500	2,000	17,500	24
2) ตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน	17,000	1,500	2,000	38,000	36
3) ตั้งแต่ 6 เดือน แต่ไม่เกิน 9 เดือน	22,000	1,500	2,000	53,500	48
4) ตั้งแต่ 9 เดือน แต่ไม่เกิน24 เดือน	32,000	1,500	2,000	116,000	60

ที่มา : กองทุนฝีมือแรงงาน,2543

ตารางที่ 3.5 การผ่อนชำระคืนเงินกู้ยืมกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

ดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 1 ต่อปี

หลักสูตร	วงเงินกู้(บาท)	ระยะเวลาการผ่อนชำระหนี้ (เดือน)	อัตราชำระหนี้ (เดือน)
1) ต่ำกว่า 3 เดือน	17,500	24	736.80
2) ตั้งแต่ 3 เดือน แต่ไม่เกิน 6 เดือน	38,000	36	1,071.94
3) ตั้งแต่ 6 เดือน แต่ไม่เกิน 9 เดือน	53,500	48	1,137.52
4) ตั้งแต่ 9 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน	116,000	60	1,982.90

ที่มา : กองทุนฝีมือแรงงาน, 2543

เงื่อนไขการกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

1. ผู้กู้ต้องอยู่ในระหว่างการฝึกอบรม(ได้เข้าเรียนแล้ว)
2. หากเรียนจบคอร์สไปแล้วจะมาขอกู้ยืมหลังไม่ได้
3. ผู้กู้ต้องมีผู้ค้ำประกันการกู้ บุคคลที่จะเป็นผู้ค้ำประกันได้ ได้แก่
 - 3.1 บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือ
 - 3.2 ข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - 3.3 ข้าราชการทหาร ตำรวจ ที่มียศตั้งแต่ร้อยตรี
 - 3.4 บุคคลที่มีรายได้ประจำตั้งแต่ เดือนละ 10,000 บาท ขึ้นไป
 - 3.5 นายจ้าง หรือ
 - 3.6 ทรัพย์สินที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าวงเงินกู้ยืม

ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่าหากผู้กู้มีผู้ค้ำประกันที่น่าเชื่อถือมาก ก็มีส่วนต่อการได้รับอนุมัติเงินกู้ เพราะหากเกิดการผิดสัญญาผู้กู้ ก็สามารถฟ้องผู้ค้ำประกันให้รับผิดชอบได้ ซึ่งก็หมายความว่าเงินกู้จำนวนนั้นๆจะไม่สูญ สามารถนำกลับมาหมุนเวียนให้คนอื่นกู้ยืมต่อไป

ขั้นตอนการพิจารณาขอกู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน

ขั้นที่ 1 ส่วนกองทุน ตรวจสอบรับรองมาตรฐานคุณภาพสถานฝึกอาชีพ และตรวจสอบคุณสมบัติเอกสาร หลักฐานของผู้ยื่นคำขอกู้ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้

ขั้นที่ 2 คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้

- 2.1 พิจารณาอนุมัติ ก็ให้เสนอต่อผู้อำนวยการพิจารณาอนุมัติให้กู้ยืม
- 2.2 พิจารณาไม่อนุมัติ ให้แจ้งต่อผู้กู้

ขั้นที่ 3 แจ้งให้ผู้ได้รับอนุมัติให้กู้เงินมาทำสัญญา

การจ่ายเงินทุนกู้ยืมแก่ผู้ที่ได้รับอนุมัติ

แบ่งการจ่ายเงินเป็นสองจำนวน ดังนี้

1. ค่าฝึกอบรม ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน จ่ายเป็นเช็คให้กับสถานศึกษาโดยตรง
2. ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีพในระหว่างฝึกอบรม จ่ายเข้าบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ ที่ผู้กู้ยืมเปิดไว้กับ ธ.กรุงไทย จำกัด(มหาชน) โดยจ่ายเป็นรายเดือน

ซึ่งวิธีการจ่ายนี้ช่วยให้เงินทุนนี้ถูกนำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ของกองทุน กล่าวคือหากกองทุนจ่ายเงินทั้งจำนวนไปยังโรงเรียนและให้โรงเรียนนำไปส่งต่อยังนักเรียนอาจทำให้ผู้ประกอบการบางรายฉวยโอกาสนำเงินไปแสวงประโยชน์กับนักเรียนในทางมิชอบ เช่นนำไปปล่อยกู้กับนักเรียนในอัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่ากฎหมายกำหนด

การชำระเงินกู้ยืม

1. ผู้กู้ต้องจ่ายดอกเบี้ย ร้อยละ 1 ต่อปี โดยกำหนดให้ผู้กู้มีระยะเวลาปลอดหนี้ เท่ากับระยะเวลาเรียนบวกอีก 3 เดือน เช่น ถ้าหลักสูตร 3 เดือน เริ่มเรียน 15 มกราคม 2544 เรียนจบ 15 เมษายน 2544 นับต่ออีก 3 เดือนคือถึง 15 กรกฎาคม ระยะเวลาปลอดหนี้ที่ผู้กู้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยคือตั้งแต่ 15 มกราคม 2544 จนถึง 15 กรกฎาคม 2544 คือผู้กู้เริ่มต้องจ่ายดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2544

2. หากมีการผิดสัญญาผู้กู้ต้องเสียค่าปรับร้อยละ 15 ต่อปีของยอดเงินที่ค้างชำระ โดยทางกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานหวังว่ามาตรการการคิดเบี้ยปรับสูงๆจะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้กู้นำเงินมาผ่อนชำระตามสัญญาได้ แต่ถ้าหากยังไม่ชำระอีก ทางกองทุนก็จะทำการฟ้องศาลทุกกรณี เพื่ออาศัยชั้นตอนทางศาลในการบังคับชำระหนี้ เว้นแต่ถ้าผู้กู้เสียชีวิต ทางกองทุนก็จะตัดเป็นหนี้สูญ

แต่อย่างไรก็ตามเจ้าหน้าที่กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานกล่าวว่านักเรียนที่เรียนหลักสูตรการดูแลเด็กที่ขอกู้เงินกองทุนส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความประพฤติค่อนข้างดี ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องไม่ผ่อนชำระเงินกู้ ดังปรากฏอัตราการผ่อนชำระกองทุนของแต่ละโรงเรียนตาม ตารางที่ 3.6 โดยเจ้าหน้าที่ก็กล่าวว่า โดยรวมแล้วอัตราการผ่อนชำระเงินกู้ของกองทุนของนักเรียนหลักสูตรผู้ดูแลเด็กและผู้สูงอายุนี้ถือว่าเป็นอัตราที่น่าพอใจ ส่วนกรณีที่มีปัญหาจริงๆ เมื่อนักเรียนผู้กู้กำลังจะถูกฟ้องศาลก็พบว่าผู้ประกอบการโรงเรียนก็จะเข้ามารับผิดชอบใช้เงินคืนกองทุนเองและจึงไปไล่เบี้ยต่อกับนักเรียนเพื่อรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนไว้ เพราะหากปล่อยให้มีการผิดสัญญาผู้ ถึงขนาดมีเรื่องต้องขึ้นศาลก็จะทำให้มีผลต่อผลการพิจารณาอนุมัติให้โรงเรียนของตนได้กู้ในปีต่อไป

ตารางที่ 3.6 อัตราการชำระเงินกู้ยืมค้ำประกันกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานปี 2543

โรงเรียน	การชำระค้ำเงินกู้ยืม กองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน (%)
1.สุพิทการบริบาล	59.86
2.ปิยะมิตรคุณารักษ์	54.44
3.กล้วยน้ำไท	58.50
4.พริมา	95.70
5.รามบริรักษ์	66.51
6.วิชาการบริบาล	66.00
7.ศึกษาบริบาล	53.46

ที่มา : กองทุนฝีมือแรงงาน,2543.

หมายเหตุ : ณ ปี 2543 มีโรงเรียนที่มีนักเรียนใช้สิทธิกู้ยืมเงินกองทุนจำนวนทั้งสิ้น 12 โรงเรียน โดย 7 โรงเรียนปรากฏในตารางที่ 3.6 ส่วนอีก 5 โรงเรียนคือโรงเรียนปิ่นนครบริบาล รมจักรบริรักษ์ บางกอกบริบาล เนตรนภาบริรักษ์ และวัยวัฒนา ยังไม่มีสถิติอัตราการชำระค้ำประกันกองทุนเนื่องจากการกู้ยืมของนักเรียนโรงเรียนดังกล่าวยังไม่ครบระยะเวลาการผ่อนชำระ (36 เดือน นับจากวันกู้) เนื่องจากทางกองทุนจะทำการประเมินผลการชำระค้ำประกันกองทุนหลังจากครบระยะเวลาการผ่อนชำระตามหลักเกณฑ์ใน ตารางที่ 3.5

2. การกู้ยืมทุนของโรงเรียน

เนื่องจากนักเรียนที่มาเรียนกับโรงเรียนเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือด้านการเงิน แม้ว่าจะมีเงินทุนสนับสนุนจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่กองทุนดังกล่าวเพิ่งเปิดให้กู้ยืมในปี 2540 ประกอบกับเงินทุนมีอยู่จำกัดต้องแบ่งสรรให้กับคนจำนวนมากจึงเกิดปัญหาความไม่เพียงพอ ทำให้นักเรียนจำนวนหนึ่งไม่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืม

ดังนั้นทางโรงเรียนจึงต้องยื่นมือเข้าช่วยเหลือโดยการให้นักเรียนยืมทุนการศึกษา ซึ่งในส่วนของวิธีการก็แตกต่างกันไปตามตารางที่ 3.7 แต่โดยส่วนใหญ่จะให้เรียนโดยยังไม่ต้องจ่ายค่าเรียน และหลังจากจบแล้วต้องทำงานชดใช้ เช่นทำงานเป็นพี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็กที่ผู้ประกอบการตั้งขึ้นเป็นธุรกิจเกี่ยวเนื่อง หรือเมื่อได้งานทำแล้วก็ผ่อนส่งเป็นรายเดือน เช่นจบแล้วทางโรงเรียนหางานให้ (ได้รับเงินค่าจ้างเดือนละ 6,000 บาท ถ้าค่าเรียน 18,000 บาท ก็ทำงานโดยไม่รับค่าจ้างไป 3 เดือน) เป็นต้น

แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าเงินจำนวนนั้นๆกลายเป็นหนี้สูญประมาณ 40 % ซึ่งทางโรงเรียนไม่มีมาตรการที่แน่นอนตายตัวในการติดตามหนี้จำนวนดังกล่าว ซึ่งผู้ประกอบการกล่าวว่าทางโรงเรียนกำลังเร่งหาวิธีการที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาหนี้สูญที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ตารางที่ 3.7 รูปแบบการผ่อนชำระเงินกู้

รูปแบบ	จำนวน	ร้อยละ
ผ่อนชำระเป็นงวด	8	80
ทำงานชดใช้	1	10
หักจากเงินเดือน	1	10

ที่มา : สัมภาษณ์, กันยายน 2544.

3.6 แหล่งงานรองรับและรายได้

3.6.1 แหล่งงานรองรับ

นักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรการดูแลเด็ก สามารถไปประกอบอาชีพดังต่อไปนี้ได้

1. เป็นผู้ดูแลเด็กตามบ้าน
2. เป็นพี่เลี้ยงเด็กตามสถานรับเลี้ยงเด็ก แผนกรับเลี้ยงเด็กในโรงพยาบาล
3. เป็นครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนอนุบาล

4. เปิดสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นของตัวเอง
5. ไปเป็นผู้ดูแลเด็กในต่างประเทศ
6. ผู้ดูแลเด็กในสถานประกอบการที่สถานประกอบการจัดสวัสดิการให้กับพนักงาน

ซึ่งในทางปฏิบัติทางโรงเรียนจะทำการประสานงานกับหน่วยงาน เช่นโรงเรียนอนุบาล โรงพยาบาล สถานรับเลี้ยงเด็ก เพื่อหางานรองรับไว้ตั้งแต่ก่อนนักเรียนจะเรียนจบ ส่วนกรณีลูกค้าที่รับเด็กไปทำงานที่บ้านที่เคยประทับใจกับบริการกันมาก่อนหรือได้รับการบอกต่อกันมาถึงความมีคุณภาพของบริการจากโรงเรียนนี้ ก็มักจะโทรมาจองกันล่วงหน้าตั้งแต่นักเรียนยังไม่จบคอร์ส

จากการสัมภาษณ์พบว่าในการหางานจากหน่วยงานต่างๆดังกล่าวให้กับนักเรียนนั้น ทางโรงเรียนก็มีได้รับค่าตอบแทน และก็มีได้เสียค่าใช้จ่ายให้กับหน่วยงานนั้นๆด้วย ทางโรงเรียนจะเสียค่าใช้จ่ายก็เฉพาะเวลาที่พาเด็กไปขอฝึกงานกับหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายคนละประมาณ 1,000 บาทต่อเดือน แต่บางหน่วยงานก็ถือว่าตนได้ประโยชน์จากแรงงานก็ไม่คิดค่าใช้จ่ายก็มี

3.6.2 รายได้

1. เป็นผู้ดูแลเด็กตามบ้าน

โดยทางปฏิบัติโรงเรียนจะคิดค่าบริการจากลูกค้าตามวุฒิการศึกษาของนักเรียนคือ

- วุฒิ ม.3 ค่าบริการ 7,000 บาท
- วุฒิ ม.6 ค่าบริการ 7,500 บาท
- ปวส./ปริญญาตรี 8,000 บาท

ในขณะเดียวกันก็จ่ายเงินเดือนให้นักเรียนตามวุฒิการศึกษาเช่นกัน

- วุฒิ ม.3 เงินเดือน 5,000 บาท
- วุฒิ ม.6 เงินเดือน 5,500 บาท
- ปวส./ปริญญาตรี 6,000 บาท

โดยในสัญญาจ้างระบุให้ผู้ว่าจ้างจัดหาอาหารวันละ 3 มื้อ(รายละเอียดอื่น ปรากฏในส่วนเงื่อนไขในสัญญาจ้าง)และที่พักให้กับผู้ดูแลเด็ก ฉะนั้นเด็กที่ไปทำงานเลี้ยงเด็กที่บ้าน จะได้เงิน 5,000 / 5,500 / 6,000 บาทตามวุฒิการศึกษาโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนของอาหารและที่พัก

เงื่อนไขในสัญญาว่าจ้าง

มีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ว่าจ้าง ต้องจัดหาอาหารอาหารให้วันละ 3 มื้อ พร้อมทั้งพักให้กับพนักงาน
- (2) ผู้ว่าจ้างยินยอมให้พนักงานหยุดสัปดาห์ละ 1 วัน หากผู้ว่าจ้างต้องการให้ทำงานในวันหยุด ผู้ว่าจ้างยินดีจะจ่ายค่าจ้างชดเชยเป็นจำนวนเงิน 300 บาทต่อวัน แต่ถ้าเป็นการทำงานในวันหยุดที่เป็นวันนักขัตฤกษ์ ผู้ว่าจ้างยินดีจ่ายค่าจ้างชดเชยให้เป็นจำนวนเงินวันละ 500 บาทต่อวัน
- (3) วันหยุดนักขัตฤกษ์ที่เป็นวันหยุดของพนักงาน คือ วันขึ้นปีใหม่ 3 วัน วันสงกรานต์ 3 วัน และวันแรงงาน 1 วัน
- (4) หน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงาน คือหน้าที่ในการดูแลเด็กรวมถึงงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก แต่ไม่รวมถึงงานทำความสะอาดบ้าน

2. เป็นพี่เลี้ยงเด็กตามสถานรับเลี้ยงเด็กของรัฐ/เอกชน สถานรับเลี้ยงเด็กในสถานประกอบการ แผนกรับเลี้ยงเด็กในโรงพยาบาล

- สถานรับเลี้ยงเด็กของรัฐ จะได้รับเงินเดือนประมาณเดือนละ 5,000-5,500 บาท
- สถานรับเลี้ยงเด็กของเอกชน จะได้รับเงินเดือนประมาณเดือนละ 5,500-6,500 บาท
- ทำงานโรงพยาบาลเอกชน จะได้รับเงินเดือนประมาณเดือนละ 7,000-8,000 บาท

3. เป็นครูพี่เลี้ยงในโรงเรียนอนุบาล

จะได้รับเงินเดือนประมาณ 5,500-6,500 บาท

4. เปิดสถานรับเลี้ยงเด็กเป็นของตัวเอง

ขึ้นอยู่กับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย และขนาดของธุรกิจ

5. ไปเป็นผู้ดูแลเด็กในต่างประเทศ

รายได้ประมาณเดือนละ 20,000 บาท(ออกค่าอาหารและที่พัก)

3.7 การรวมกลุ่มเป็นชมรมวิชาชีพผู้ดูแลเด็ก

ในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มเป็นชมรมผู้ประกอบวิชาชีพการดูแลเด็ก ซึ่งมีโรงเรียนที่เข้าร่วมชมรมนี้จำนวน 10 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนฝึกรวมผู้ดูแลเด็กพริมา
2. โรงเรียนร่มฉัตรบริรักษ์
3. โรงเรียนวิชาการบริหาร
4. โรงเรียนฝึกพนักงานพยาบาลกล้วยน้ำไท
5. โรงเรียนปิ่นธรรบริหาร
6. โรงเรียนรามบริรักษ์
7. โรงเรียนกวดวิชาสุพิทาและการบริหาร
8. โรงเรียนภัศรภิบาล (เปิดสอนเฉพาะหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ)
9. โรงเรียนศึกษาบริหาร
10. โรงเรียนปิยะมิตรคุณารักษ์

หลักการของสมาชิกของชมรม

1. ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

เช่นผู้ประกอบการบางโรงเรียนเป็นเจ้าของโรงพยาบาล ก็จะให้ความช่วยเหลือโรงเรียนอื่นที่ยังไม่สามารถหาที่ฝึกงานให้กับนักเรียนได้ ด้วยการรับนักเรียนจากโรงเรียนนั้นๆมาฝึกงานที่โรงพยาบาล

2. ไม่ทำร้าย ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ซึ่งกันและกัน

เช่นกรณีที่โรงเรียนที่เป็นสมาชิกของชมรมสองโรงเรียนออกไปแนะนำนักเรียนในโรงเรียนต่างจังหวัดเดียวกัน ก็จะต้องไม่แนะนำในลักษณะใส่ร้ายโรงเรียนอื่นว่าไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ แต่จะต้องแนะนำในลักษณะให้นักเรียนเป็นผู้ตัดสินใจเองว่าจะเรียนกับโรงเรียนใด

3. เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อให้เกิดอำนาจต่อรองกับทางราชการ เพื่อขอมาตรฐานให้กับชมรมของตน โดยมีการพัฒนามาตรฐานการเรียนการสอน อาคารสถานที่ หลักสูตร มีการจัดทำข้อสอบกลางขึ้นมาใช้ร่วมกันในกลุ่ม เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน

เนื่องจากธุรกิจนี้เป็นธุรกิจใหม่ ยังไม่เป็นที่รู้จักของสังคม ประกอบกับมีผู้ประกอบวิชาชีพนี้บางกลุ่มที่มีได้คำนึงถึงมาตรฐาน บ้างก็ไปหลอกลวงเงินของของนักเรียนมาและมิได้ทำได้อย่างที่สัญญาไว้ เช่นเด็กจบแล้วก็ไม่มีการทำงาน ส่งผลให้กลุ่มที่ถูกหลอกลวงว่าผู้ประกอบธุรกิจนี้ทั้งหมดคือพวกหลอกลวง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการรวมกลุ่มกันเพื่อให้ทางราชการเข้ามาตรวจสอบ

สอบว่าผู้ประกอบธุรกิจในกลุ่มนี้มีมาตรฐานแตกต่างไปจากโรงเรียนอื่นและมีได้ทำธุรกิจ
หลอกลวงชาวบ้านอย่างที่บางคนเข้าใจ